Fornleifaskráning vegna strengjalagnar á Heggsstaðanesi í Vestur Húnavatnssýslu

Svavar Níelsson og Bjarni F. Einarsson

2023

Forsíðumyndin sýnir bæjarhól Heggsstaða (Fornleifar nr 106:1. Horft mót vestri.
Ljósm. SN 2023).

FORNLEIFAFRÆÐISTOFAN

© Svavar Níelsson og Bjarni F. Einarsson
Unnið fyrir Rarik
Október 2023

Inngangur

Að beiðni Rariks kannaði Fornleifafræðistofan fornleifar á leið fyrirhugaðs rafstrengs frá bænum Bessastöðum og að bænum Heggsstöðum. Leiðin er sýnd á mynd 1.
Farið var í gegnum ýmsar heimildir svo sem eldri skráningarskýrslur, túnakort og örnefnaskrár eftir atvikum.

Allt svæðið var kannað á vettvangi og fór vettvangsvinna fram dagana 18-19. október síðastliðinn. Veður var gott fyrri daginn en rigndi fyrrihluta seinni dagsins á meðan á vettvangsvinnu stóð. Allar fornleifar voru mældar inn með Trimble Juno T41/5 handmælitæki, bæði punktur og umfang. Byrjað var á næsta lausa númeri í sveitarfélaginu.

Niðurstaða fornleifaskráningarinnar er í töflu 1 auk meðfylgjandi fornleifaskrár og loftmynda (mynd 2-5) með staðsetningu fornleifa.

Áður hefur verið gerð fornleifaskráning á svæðinu vegna ljósleiðara sem var lagður í jörðu (Brenda Prehal 2021).

Á Minjavefsjá Minjastofnunar má sjá fornleifar á svæðinu, en þar eru fornminjar í grennd við bæi þar sem leggja á hinn fyrirhugaða jarðstreng. Fulltrúi verkkaupa var Rögnvaldur Guðmundsson hjá Rarik á Norðurlandi.

Skráningin

Samkvæmt lögum um menningarminjar frá 2012 eru allar fornleifar friðaðar og sumar friðlýstar (Lög um menningarminjar 2012). Þeim má engin, hvorki landeigandi, framkvæmdaaðili né nokkur annar spilla, granda né úr stað færa, nema með leyfi Minjastofnunar Íslands (21. gr.).

Því eru allar þær fornleifar á könnunarsvæðinu sem og annarsstaðar og eldri eru en 100 ára, friðaðar skv. lögunum.

Friðlýstum fornleifum fylgir 100 m friðhelgt svæði út frá ystu sýnilegu mörkum þeirra (22. gr). Um friðaðar fornleifar er 15 m friðhelgað svæði umleikis samkvæmt sömu grein. Sú hefð hefur þó komist á að fara ekki of nærri fornleifum og taka tillit til eðlis þeirra og þarfa.

Nr.	Teg.	Fj.	Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Minjagildi	Varðveislugildi	Friðlýst?	Mótv.
97	Varða	1	Rafmagnsstrengur	Talsverð	Lélegt	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	Nei	Rannsnókn
98	Rúst?	1	Rafmagnsstrengur	Mikil	Lélegt	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	Nei	Könnunarskurður
99	Varða	1	Ekkert	Engin	Sæmilegt	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	Nei	Rannsókn
100	Varða	1	Ekkert	Engin	Sæmilegt	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	Nei	Rannsnókn
101	Varða	1	Ekkert	Engin	Sæmilegt	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	Nei	Rannsnókn
102	Garðlag	1	Rafmagnsstrengur	Mikil	Sæmilegt	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	Nei	Þversnið
103	Garður	1	Rafmagnsstrengur	Talsverð	Ágætt	1550-1900	Talsvert (4)	Talsvert (4)	Nei	Þversnið
104	Rúst	1	Rafmagnsstrengur	Lítil	Sæmilegt	1550-1900	Talsvert (5)	Talsvert (5)	Nei	Rannsókn
105	Hestasteinn	1	Rafmagnsstrengur	Lítil	Ágætt	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	Nei	Varðveita
106	**Bæjarhóll**	**1**	**Rafmagnsstrengur**	**Lítil**	**Sæmileg t**	**870-1900**	**Hátt (7)**	**Hátt (7)**	**Nei**	**Könnunarskurður**
	Samtals:	10				Meðalt.	3,7	3,7		

Tafla yfir hinar skráðu fornleifar á leið rafmangsstrengsins. Hér er lagt mat á hættuna vegna fyrirhugaðra framkvæmda sem kunna að fylgja í kjölfarið á framkvæmdum og mótvægisaðgerðum sé ekki hægt að tryggja öryggi fornleifanna. Um viðvarandi hættu á minjunum er vísað í sjálfa fornleifaskránna.

Engar friðlýstar fornleifar eru í nágrenni rannsóknarsvæðisins.

Samtals voru tíu fornleifar skráðar í tengslum við vettvangs-könnunina. Flestar minjarnar höfðu lítið minjagildi en þó eru tvær sem höfðu töluvert minjagildi og ein sem hafði hátt minjagildi.

Þegar ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifa eða þær þarf að fjarlægja vegna fyrirhugaðra framkvæmda þarf að grípa til mótvægisaðgerða. Slíkar aðgerðir geta verið allt frá breyttri áætlun um framkvæmdir sem taka tillit til fornleifa (1. kostur), nákvæmari GPS staðsetningu og ljósmyndun að nákvæmri fornleifarannsókn. Rannsóknir á einfaldari fornleifum eins og vörðum miðast yfirleit að því að reynt er að komast að byggingarlagi vörðunnar og gjóskulaga leitað undir henni til að aldursgreina eftir atvikum. Hinsvegar geta rannsóknir á rústum verið flóknari. Hugsanlega þyrfti að byrja á að grafa prufuskurð til þess að staðfesta að um rúst sé að ræða og hvort hún uppfylli aldursskilyrði og ef svo er að þá gæti þurft fornleifauppgröft. Leita þarf leyfis

Minjastofnunar Íslands í öllum tilfellum og stofnunin ákveður umfangið og setur þá skilmála sem henni kann að þykja nauðsynlegir.

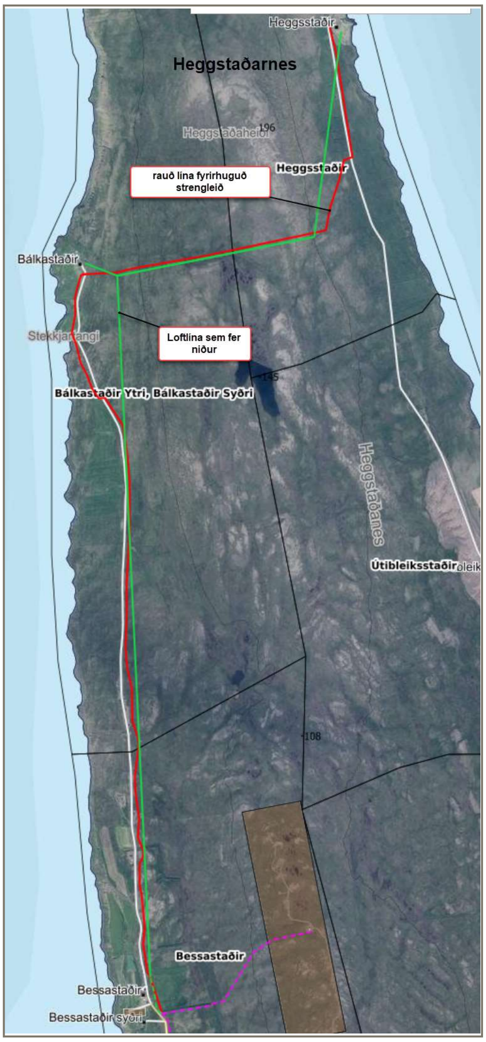

Mynd 1. Yfirlit yfir leið rafmagnsstrengsins frá Bessastöðum og að Heggsstöðum. (Loftmynd: Rarik).

Niðurstaða

Einar fornleifar er talinn í hæsta minja- og varðveisluflokki. Tvær minjar voru taldar hafa talsvert minja- og varðveislugildi en sjö minjar voru hinsvegar í lægsta flokki. Sumar minjanna stafar í raun lítil hætta af fyrirhuguðum framkvæmdum en aðrar eru þó í beinni hættu.

Hugsanlega er hægt að sneiða hjá fornleifum, en þar sem það er ekki hægt þarf mótvægisaðgerða við. Bent er á að allar minjar sem eldri eru en 100 ára eru friðaðar og þeim fylgir 15 m friðhelgunarsvæði út frá ystu mörkum þeirra. Sjá nánar meðfylgjandi fornleifaskrá.

Varast ber að nýta svæðin í kringum fornleifar sem geymslustaði eða brautir fyrir vélar og tæki, eða efnisgeymslur af hverju tagi nema að leyfi Minjastofnunar Íslands komi til með eða án skilmála sem stofnunin kann að setja.

Heimildir

Brenda Prehal. *Fornleifaskráning vegna lagningar ljósleiðara og hitaveitu í Hrútafirði og á Heggstaðanesi.* Byggðasafn Skagfirðinga. Rannsóknarskýrslur 2021/242. Sauðárkróki 2021.

Fornleifaskrá. Skrá um friðlýstar fornleifar. Fornleifanefnd - Þjóðminjasafn Íslands. Ágúst Ó. Georgsson tók saman. Reykjavík 1990.

Lög um menningarminjar. Nr. 80 29. júní 2012.

minjastofnun.is *Minjavefsjá*.

ornefnasja.lmi.is *Landmælingar Íslands*

Túnakort, Heggsstaðir. Þjóðminjasafn Íslands.

Fylgirit:

Fornleifaskrá: Húnaþing vestra Nr. 97:1 - 106:1.

Mynd 2. Staðsetning fornleifa nr. 97, 98 og 99 syðst á strengjaleiðinni. (Loftmynd: Rarik. Viðbót: Fornleifafræðistofan).

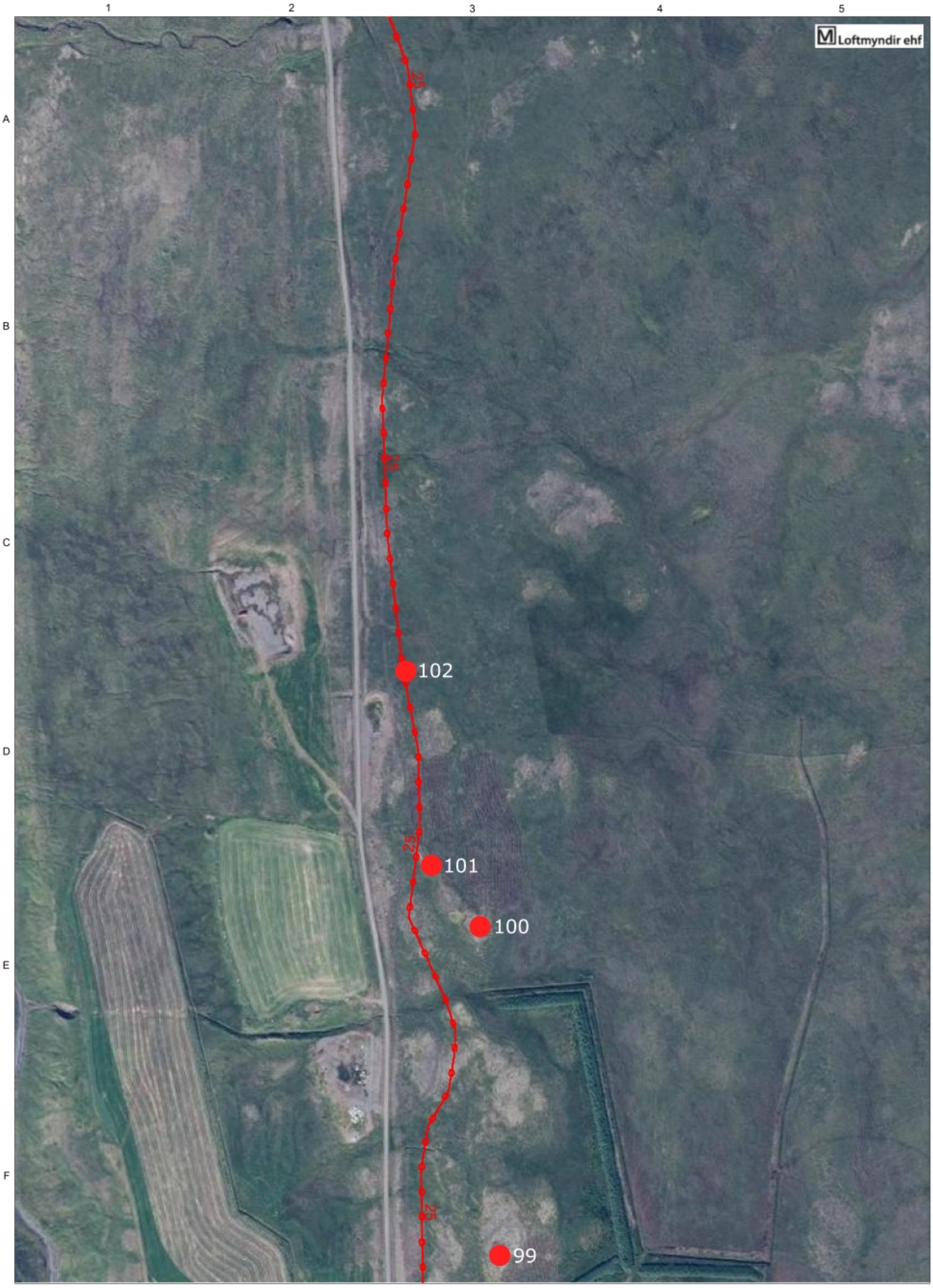

Mynd 3. Staðsetning fornleifa nr. 99, 100, 101 og 102 á strengjaleiðinni. (Loftmynd: Rarik. Viðbót: Fornleifafræðistofan).

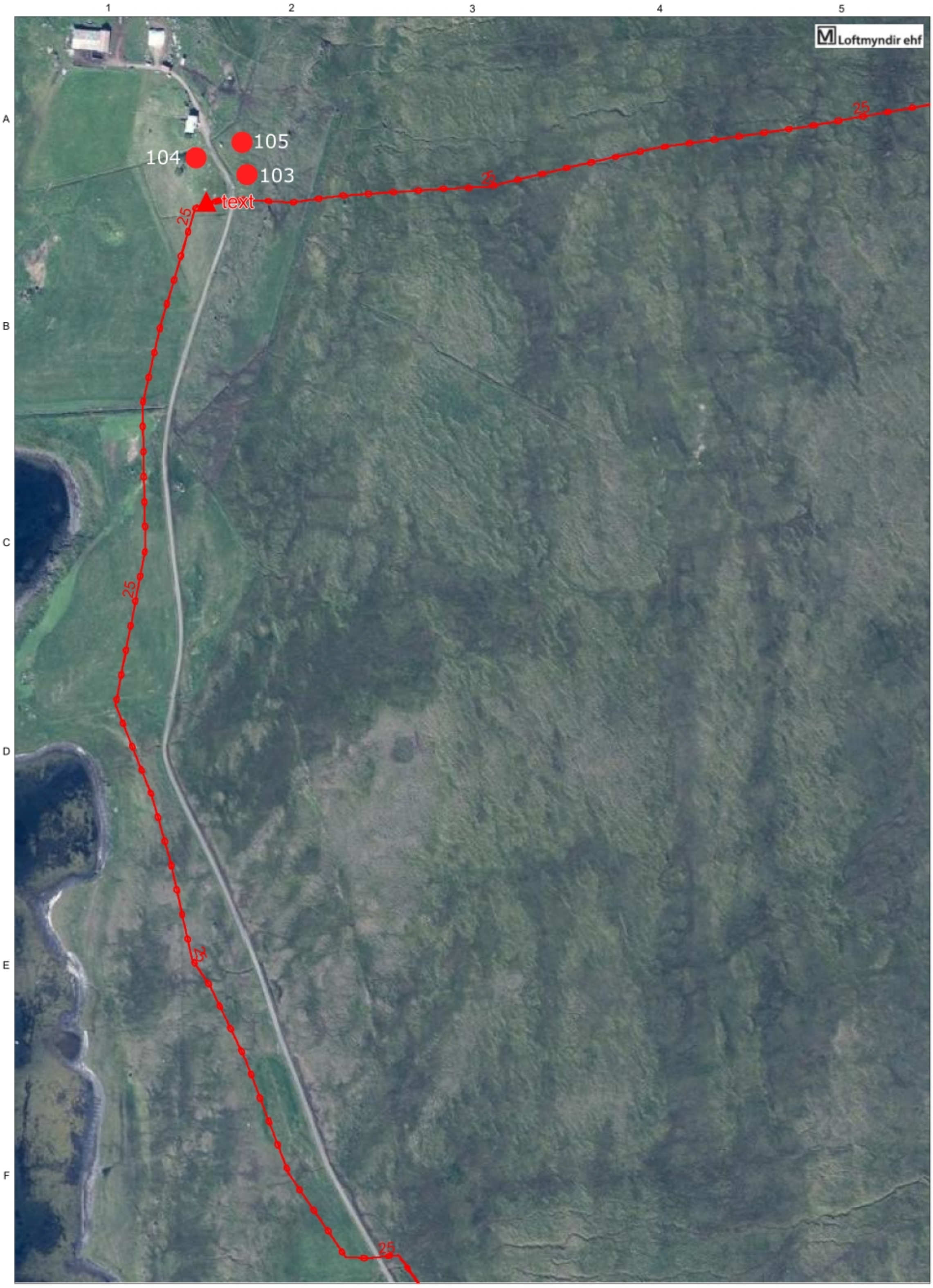

Mynd 4. Staðsetning fornleifa nr. 103, 104 og 105 norðvestast á strengjaleiðinni. (Loftmynd: Rarik. Viðbót: Fornleifafræðistofan).

Mynd 5. Staðsetning fornleifa nr. 106, norðaustast á strengjaleiðinni. (Loftmynd: Rarik. Viðbót: Fornleifafræðistofan).

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
V-Húnavatnssýsla		Húnaþing vestra		97

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Bessastaðir			

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Svavar Níelsson	18.10.2023	E 403892.2 N 540900.4	Isn 93		

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Varða		Hegg 23	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Lélegt	1550-1900		Rafmagnsstrengur	Talsverð	

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	3	Lítið	3	Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Í haga ofan við veg og ofan við bæinn Bessastaði. Skurður er sunnan við vörðuna og þar rennur vatn.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.
Varðan er um það bil 0,8m að lengd og breidd. Mesta hæð vörðunnar er um 0,1-0,2m.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Svavar Níelsson
Filma nr./teg. myndar	Canon EOS M6

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi vörðunnar þarf að leita leyfis Minjastofnunar Íslands til að raska henni, og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
V-Húnavatnssýsla		Húnaþing vestra		98

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Bessastaðir			

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Svavar Níelsson	18.10.2023	E 403846.0 N 541136.3	Isn 93		

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Rúst?		Hegg 23	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Annað	Talsverð	Lélegt	1550-1900		Rafmagnsstrengur	Mikil	

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	3	Lítið	3	Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Staðsett í mýri í hlíð ofan við veg. Er rétt norðan við Bessastaði.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Rúst?

Vegghæð rústarinnar er um 0,4m en veggjabreiddin um 1-1,5m. Veggirnir eru hlaðnir með steinum, grjóti og torfi. Rústin er um 7m að lengd og 6m að breidd. Vatn er í miðju rústarinnar en einnig sést girðingarstaur standa þar upp úr.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Svavar Níelsson
Filma nr./teg. myndar	Canon EOS M6

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi rústarinnar þarf að leita leyfis Minjastofnunar Íslands til að raska henni, og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
V-Húnavatnssýsla		Húnaþing vestra		99

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Svavar Níelsson	18.10.2023	E 403834.9 N 541965.7	Isn 93		

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Varða		Hegg 23	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Sæmilegt	1550-1900		Ekkert	Engin	

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	3	Lítið	3	Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Staðsett á hól ofan við veg.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.
Vörðubotn sem er hlaðinn með grjóti. Lengd vörðunnar er um 3m en breidd hennar um 2,5m. Mesta hæð vörðunnar er um 0,5m. Greinilegt hrun af vörðunni sést við norðvestur horn hennar en einnig við suðurenda hennar.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Svavar Níelsson
Filma nr./teg. myndar	Canon EOS M6

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi vörðunnar þarf að leita leyfis Minjastofnunar Íslands til að raska henni, og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
V-Húnavatnssýsla		Húnaþing vestra		100

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Svavar Níelsson	18.10.2023	E 403815.4 N 542293.8	Isn 93		

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Varða		Hegg 23	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Sæmilegt	1550-1900		Ekkert	Engin	

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	3	Lítið	3	Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Staðsett upp á hól ofan við veg. Hólarnir á svæðinu eru kallaðir Selhólar.

Heimildir og munnmæli

Örnefnasjá. Landmælingar Íslands (ornefnasja.lmi.is)

Lýsing

Varða.
Er gróin mosa og grasi en þó sést í hlaðið grjót og steina. Mesta hæð vörðunnar er um 0,5m en lengd og breidd hennar eru um 0,8m.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari: Svavar Níelsson

Filma nr./teg. myndar: Canon EOS M6

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi vörðunnar þarf að leita leyfis Minjastofnunar Íslands til að raska henni, og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
V-Húnavatnssýsla		Húnaþing vestra		101

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Svavar Níelsson	18.10.2023	E 403766.9 N 542355.5	Isn 93		

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Varða		Hegg 23	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Sæmilegt	1550-1900		Ekkert	Engin	

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	3	Lítið	3	Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Staðsett upp á hól ofan við veg. Hólarnir á svæðinu eru kallaðir Selhólar.

Heimildir og munnmæli

Örnefnasjá. Landmælingar Íslands (ornefnasja.lmi.is)

Lýsing

Varða.
Vörðubotn sem er hlaðin með steinum og grjóti í botninum en mosi og gras er byrjað að vaxa ofan á. Varðan er um 2m að lengd en um 1,5m að breidd þar sem hún er breiðust. Varðan virðist vera nokkuð dropalaga. Mesta hæð hennar er um 0,5m.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Svavar Níelsson
Filma nr./teg. myndar	Canon EOS M6

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi vörðunnar þarf að leita leyfis Minjastofnunar Íslands til að raska henni, og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
V-Húnavatnssýsla		Húnaþing vestra		102

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Svavar Níelsson	18.10.2023	E 403743.0 N 542548.6	Isn 93		

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Garðlag		Hegg 23	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Sæmilegt	1550-1900		Rafmagnsstrengur	Mikil	

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	3	Lítið	3	Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Staðsettur í hlíð ofan við veg.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Garðlag.
Garðlagið er um 1,5-1,8m að breidd en mesta hæð þess er um 0,7m.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Svavar Níelsson
Filma nr./teg. myndar	Canon EOS M6

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi garðsins þarf að leita leyfis Minjastofnunar Íslands til að raska honum, og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
V-Húnavatnssýsla		Húnaþing vestra		103

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Bálkastaðir			

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Svavar Níelsson	18.10.2023	E 403312.5 N 547118.6	Isn 93		

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Garður		Hegg 23	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Framkvæmdir	Lítil	Ágætt	1550-1900		Rafmagnsstrengur	Talsverð	

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert	4	Talsvert	4	Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Staðsettur undir klettum en rétt ofan við núverandi bæjarstæði.

Heimildir og munnmæli

Brenda Prehal. *Fornleifaskráning vegna lagningar ljósleiðara og hitaveitu í Hrútafirði og á Heggstaðanesi.* Byggðasafn Skagfirðinga. Rannsóknarskýrslur 2021/242. Sauðárkróki 2021.

Lýsing

Garður.
Steinhlaðinn garður eða aðhald. Veggjahæð garðsins er frá 0,3-0,7m en veggja breidd er um 0,8-1m.

Upprunalega skráð 2021 af Brendu Prehal sem Bálkastaðir 2674-6.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Svavar Níelsson
Filma nr./teg. myndar	Canon EOS M6

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi garðsins þarf að leita leyfis Minjastofnunar Íslands til að raska honum, og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
V-Húnavatnssýsla		Húnaþing vestra		104

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Bálkastaðir			

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Svavar Níelsson	18.10.2023	E 403260.8 N 547137.4	Isn 93		

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Rúst		Hegg 23	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Sæmilegt	1550-1900		Rafmagnsstrengur	Lítil	

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert	5	Talsvert	5	Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Staðsett á kletti í haga sunnan við núverandi bæjarstæði. Fyrir neðan eru tún.

Heimildir og munnmæli

Brenda Prehal. *Fornleifaskráning vegna lagningar ljósleiðara og hitaveitu í Hrútafirði og á Heggstaðanesi.* Byggðasafn Skagfirðinga. Rannsóknarskýrslur 2021/242. Sauðárkróki 2021.

Lýsing

Rúst.
Að utanverðu sést í hlaðið grjót. Erfitt er að greina innra rými rústarinnar og hver veggjabreidd hennar er. Vegghæð rústarinnar að utanverðu er um 0,5m.

Upprunalega skráð árið 2021 af Brenda Prehal sem Bálkastaðir 2674-7.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Svavar Níelsson
Filma nr./teg. myndar	Canon EOS M6

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi rústarinnar þarf að leita leyfis Minjastofnunar Íslands til að raska henni, og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
V-Húnavatnssýsla		Húnaþing vestra		105

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Bálkastaðir			

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Svavar Níelsson	18.10.2023	E 403307.0 N 547150.7	Isn 93		

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Hestasteinn		Hegg 23	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900		Rafmagnsstrengur	Lítil	

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	3	Lítið	3	Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Staðsettur í haga rétt fyrir ofan núverandi bæjarstæði. Fyrir neðan eru tún.

Heimildir og munnmæli

Brenda Prehal. *Fornleifaskráning vegna lagningar ljósleiðara og hitaveitu í Hrútafirði og á Heggstaðanesi.* Byggðasafn Skagfirðinga. Rannsóknarskýrslur 2021/242. Sauðárkróki 2021.

Lýsing

Steinn.
Steinn með gati í miðjunni sem notaður hefur verið sem hestasteinn. Steinninn er um 1,7m að hæð en um 0,5m að breidd.

Upprunalega skráður 2021 af Brenda Prehal sem Bálkastaðir 2674-4.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Svavar Níelsson
Filma nr./teg. myndar	Canon EOS M6

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi steinsins þarf að leita leyfis Minjastofnunar Íslands til að raska honum, og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
V-Húnavatnssýsla		Húnaþing vestra		**106**

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Heggsstaðir			

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Svavar Níelsson	19.10.2023	E 405502.4 N 549225.2	Isn 93		

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Bæjarhóll		Hegg 23	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Sæmilegt	870-1900		Rafmagnsstrengur	Lítil	

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Hátt	7	Hátt	7	Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Staðsettur í túni neðan við núverandi bæjarhús. Bæjarhóllinn er staðsettur nokkuð nálægt sjó.

Heimildir og munnmæli

Túnakort, Heggsstaðir. Þjóðminjasafn Íslands.
Munnlegar lýsingar frá ábúendum.
Brenda Prehal. *Fornleifaskráning vegna lagningar ljósleiðara og hitaveitu í Hrútafirði og á Heggstaðanesi.* Byggðasafn Skagfirðinga. Rannsóknarskýrslur 2021/242. Sauðárkróki 2021.

Lýsing

Bæjarhóll.
Ofan á bæjarhólnum er steinsteypt hús sem samkvæmt ábúendum á staðnum var byggt árið 1896.

Áður hafði Byggðasafn Skagfirðinga annast skráningu á svæðinu og voru þá tvö útihús skráð sem samkvæmt túnakorti voru við bæjarstæði Heggsstaða. Fyrir mistök höfðu þessi tvö útihús verið skráð við nýja bæjarstæði Heggsstaða í stað þess að vera skráð við gamla bæjarstæði Heggsstaða.

Teikning/ljósmynd

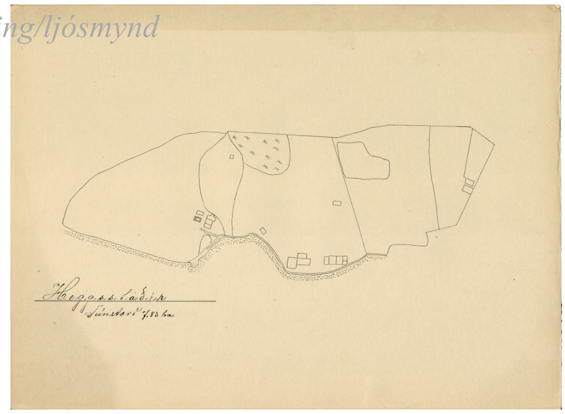

Ljósmynd

Ljósmyndari	Svavar Níelsson
Filma nr./teg. myndar	Canon EOS M6

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi bæjarhólsins þarf að leita leyfis Minjastofnunar Íslands til að raska honum, og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.